

SJÖMANSPENSIONSLAGEN

ARBETSPENSION

Sjömanspensionen är en del av det finländska arbetspensionssystemet. Den som är anställd i en finländsk arbetsgivares tjänst tjänar in pension månad för månad. Pensionens storlek fastställs utgående från arbetsinkomsten under respektive år och den åldersrelaterade tillväxtprocenten.

När arbetstagaren uppnår pensionsålder eller blir arbetsförmögen börjar det betalas arbetspension åt honom.

■ ARBETSPENSIONSLAGARNA INOM

DEN PRIVATA SEKTORN ÄR FÖLJANDE:

ArPL	lag om pension för arbetstagare
SjPL	lag om sjömanspensioner
LFöPL	lag om pension för lantbruksföretagare
FöPL	lag om pension för företagare.

ArPL verkställs av pensionsförsäkringsbolagen, pensionskassorna och pensionsstiftelserna, LFöPL av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA och FöPL av pensionsförsäkringsbolagen.

■ DET VIKTIGASTE PENSIONSLAGARNA

INOM DEN OFFENTLIGA SEKTORN ÄR:

StaPL	lag om statens pensioner som verkställs av Keva
KomPL	lag om kommunala pensioner som verkställs av Keva.

SJÖMANSPENSIONSLAGEN (SjPL)

Sjömän som arbetar ombord på finländska handelsfartyg i utrikestrafik, på andra finländska isbrytarfartyg än hamnisbrytare samt på lastfartyg som i huvudsak går i inrikes sjötrafik omfattas av SjPL. Även sjömän som arbetar på bogserbåt eller skjutbogserare som är avsedd att användas i trafik som är känslig för internationell konkurrens och är antecknad i det register över handelsfartyg som avses i lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1227/2007). Ytterligare tillämpas SjPL på sjöman som arbetar på finländskt sjöräddnings- eller fiskefartyg som opererar på havet i förtjänstsyfte och vars regelbundna verksamhetsområde sträcker sig till havsområden ytterom Östersjön. Också arbetstagare som förordnas av redaren att temporärt utföra annat till sjöfartens område hänfört arbete (t.ex. som övervakare av nybygge) försäkras i Sjömanspensionskassan.

■ CHARTRADE FARTYG

Om en finländsk redare har chartrat ett utländskt fartyg i huvudsak obemannat, tillämpas SjPL på de sjömän som är i den finländska redarens eller av denna använd annan arbetsgivares tjänst.

■ UTFLAGGADE FARTYG

SjPL kan tillämpas på finländska medborgare samt i Finland varaktigt bosatta utlänningar, som arbetar ombord på fartyg ägt av ett finländskt rederis utländska dotterbolag. Detta förutsätter att det finländska moderbolaget har gett Sjömanspensionskassan en förbindelse rörande betalningen av försäkringspremierna.

■ UTSÄNDA ARBETSTAGARE

SjPL tillämpas även på sjöman, som blivit utsänd av sin finländska arbetsgivare för att arbeta på utländskt handelsfartyg. Tillämpandet av SjPL och arbetsgivarens skyldighet att försäkra sjömannen förutsätter att arbetsförhållandet mellan den finländska arbetsgivaren och den utsända arbetstagaren fortgår under hela den tid han är utsänd.

■ EU-BESTÄMMELSERNA

EU-bestämmelserna rörande val av tillämplig lagstiftning är primära i förhållande till stadgandena rörande internationellt tillämpningsområde i SjPL. Enligt EU-bestämmelserna pensionsförsäkras sjömännen enligt följande:

HUVUDREGEL

Sjömännen omfattas av pensionslagstiftningen i det EU-land under vars flagg fartyget seglar.

SPECIALBESTÄMMELSER

Om sjömannen sänds ut temporärt för att arbeta på ett fartyg som seglar under ett annat EU-lands flagg pensionsförsäkras sjömannen fortfarande enligt lagstiftningen i utgångsstaten. Det temporära arbetet får vara högst 24 månader. Tillämpandet av bestämmelsen förutsätter att arbetsförhållandet till den arbetsgivare som sänder ut sjömannen fortgår.

Om arbetstagarens och arbetsgivarens hemort finns i samma EU-land, men arbetstagaren arbetar på ett fartyg som seglar under ett annat EU-lands flagg, försäkras arbetstagaren enligt pensionslagstiftningen i det land där han bor.

Vid tillämpningen av specialbestämmelserna förutsätts därtill att Pensionsskyddscentralen utfärdar ett intyg över tillämpningen av finländsk socialförsäkringslagstiftning.

BESTÄMMANDET AV SjPL-PENSIONENS BELOPP FR.O.M. 1.1.2005

■ PENSIONENS TILLVÄXT BERÄKNAS PÅ ÅRSINKOMSTEN

Från början av 2005 grundar sig SjPL-pensionens tillväxt på arbetsinkomsterna. Pensionsbelopp påverkas av arbetskarriärens total längd, de totala arbetsinkomsterna under arbetskarriären och sjömannens åldersrelaterade tillväxtprocent.

Intjänandet av pensionen börjar då arbetstagaren fyller 18 år. Arbete utfört före 18 års ålder ger inte rätt till pension och för dylikt arbete innehålls och betalas inte heller någon SjPL-premie.

SJPLS SÄRSKILDA OCH ALLMÄNNA TILLVÄXTPROCENTER

SjPL-pensionens belopp kan bestämmas antingen enligt särskilda tillväxtprocenter eller enligt allmänna tillväxtprocenter, som motsvarar tillväxtprocenterna i ArPL.

I regel bestäms SjPL-pensionen enligt SjPLs särskilda tillväxtprocenter om

- arbetstagaren fortsätter arbeta i ett SjPL-arbetsförhållande fram till uppnådd pensionsålder; eller
- arbetstagaren arbetar i ett SjPL-arbetsförhållande då han eller hon blir arbetsoförmögen och hans/hennes enligt SjPL försäkrade inkomster under de senaste tre åren uppgår till totalt 21 050,40 euro (indexet för 2011). (Inkomstkravet gäller inte före 1950 födda.)

SjPL-pensionens belopp bestäms enligt SjPLs allmänna tillväxtprocenter, om arbetstagarens SjPL-arbetsförhållande har upphört före uppnådd pensionsålder eller före han/hon blivit arbetsoförmögen.

PENSION INTJÄNAS PÅ GRUNDVAL AV ARBETSINKOMSTERNA ENLIGT FÖLJANDE:

I åldern 18–52 år

Pensionen tillväxer med 1,6 % per år (särskild tillväxtprocent) eller 1,5 % per år (allmän tillväxtprocent) på grundval av de arbetsinkomster som arbetstagaren har förtjänat från början av den månad som följer på månaden då arbetstagaren fyllde 18 år till utgången av den månad då han fyller 53 år.

I åldern 53–62 år

Pensionen tillväxer med 2,0 % per år (särskild tillväxtprocent) eller 1,9 % per år (allmän tillväxtprocent) på grundval av de arbetsinkomster som arbetstagaren har förtjänat från början av den månad som följer på månaden då arbetstagaren fyllde 53 år till utgången av den månad då han fyller 63 år.

I åldern 63–68 år

Pensionen tillväxer med 4,5 % per år på grundval av de arbetsinkomster som arbetstagaren har förtjänat från början av den månad som följer på månaden då arbetstagaren fyllde 63 år till utgången av den månad då han fyller 68 år.

■ PENSION SOM INTJÄNAS GENOM ARBETE VID SIDAN AV ÅLDERS-, INVALID- ELLER ARBETSLÖSHETSPENSION

Från 2005 intjänas pension även genom allt arbete som utförs vid sidan av ålders-, invalid- eller arbetslöshetspension.

Pension intjänas härvid 1,6 % av arbetsinkomsten under respektive år om den beviljade pensionen har bestämts enligt SjPLs särskilda tillväxtprocent och 1,5 % per år om den beviljade pensionen har bestämts enligt SjPLs allmänna tillväxtprocent

Pension som intjänats genom arbete vid sidan av ålderspension beviljas från 68 års ålder och pension som intjänats genom arbete vid sidan av invalid- eller arbetslöshetspension från 63 års ålder.

■ PENSION SOM INTJÄNAS GENOM ARBETE VID SIDAN AV DELTIDSPENSION

För den tid en person är på deltidsperson och i deltidsarbete intjänas pension enligt olika regler beroende på om personen ifråga är född före 1947 eller underåren 1947–1952 eller 1953 eller senare.

FÖRE 1947 FÖDDA PERSONER

Pension intjänas genom arbetsinkomster från deltidsarbetet 2 % per år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 65 år och med 1,6 % per år fram till dess arbetstagaren fyller 68 år om personen ifråga kommer att beviljas ålders- eller invalidpension enligt SjPLs särskilda tillväxtprocenter.

Pension intjänas genom arbetsinkomster från deltidsarbetet 1,9 % per år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år om personen ifråga kommer att beviljas ålders- eller invalidpension enligt SjPLs allmänna tillväxtprocenter.

Pensionen tillväxer med ytterligare 1,5 % per år genom differensen mellan lönerna för heltidsarbete och deltidsarbete, dvs på basis av inkomstminskningen för den tid deltidspension har betalats.

PERSONER SOM ÄR FÖDDA UNDER ÅREN 1947–1952

Pensionen tillväxer med 2 % per år genom inkomsterna från deltidsarbetet fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år och 4,5 % per år till dess personen ifråga fyller 68 år, om ålders- eller invalidpensionen beviljas enligt SjPLs särskilda tillväxtprocenter.

Pensionen tillväxer med ytterligare 0,75 % per år på basis av differensen mellan lönerna för heltidsarbete och

deltidsarbete, dvs på basis av inkomstminskningen för den tid deltidspension har betalats, om arbetstagaren beviljas ålderspension och 1,6 % per år om arbetstagaren beviljas invalidpension.

Pensionen tillväxer med 1,9 % per år på basis av inkomsterna från deltidsarbetet fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år, om ålders- eller invalidpensionen beviljas enligt SjPLs allmänna tillväxtprocenter.

Pensionen tillväxer med ytterligare 0,75 per år på basis av differensen mellan lönerna för heltidsarbete och deltidsarbete, dvs på basis av inkomstminskningen för den tid deltidspension har betalats om arbetstagaren beviljas ålderspension och 1,5 % per år, om arbetstagaren beviljas invalidpension.

PERSONER SOM ÄR FÖDDA 1953 OCH SENARE

Pension intjänas genom arbetsinkomsten vid deltidsarbetet med 2 % per år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år och därefter med 4,5 % per år tills personen ifråga fyller 68 år, om ålders- eller invalidpension beviljas enligt SjPLs särskilda tillväxtprocenter.

Pension intjänas inte genom differensen mellan lönerna för heltids- och deltidsarbete.

Pension intjänas genom arbetsinkomster från deltidsarbetet 1,9 % per år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 om personen ifråga kommer att beviljas ålders- eller invalidpension enligt SjPLs allmänna tillväxtprocenter.

Pension intjänas inte genom differensen mellan lönerna för heltids- och deltidsarbete.

■ PENSION SOM INTJÄNAS GENOM ARBETS- OCH FÖRVARVSINKOMSTER SOM UTGÖR GRUND FÖR SOCIALA FÖRMÅNER

Fr.o.m. början av 2006 intjänas pension inte bara genom arbetsinkomster utan också genom arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för vissa sociala förmåner erhållna efter fyllda 18 år.

Pensionsgrundande är arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för följande förmåner:

1. moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen
2. alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet
3. inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före fyllda 63 år
4. förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice
5. utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa
6. vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd

7. rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagstiftningen och lagen om rehabiliteringspenning samt ersättning för inkomstbortfall som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering i olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring
8. sjukdagpenning och specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen
9. ersättning för inkomstbortfall enligt bestämmelserna om olycksfalls- och trafikförsäkring samt om försäkring av olycksfall i militärtjänst, om arbetstagaren inte erhåller dagpenning enligt sjukförsäkringslagen pga denna ersättning för inkomstbortfall.

Inkomster som utgör grund för i punkt 1 nämnda förmåner är till 117 % pensionsgrundande medan 17 % av den tid för vilken förmånen har utbetalats till arbetsgivaren är pensionsgrundande. Om arbetsinkomst som utgör grund för den föräldraförmån som ska betalas till modern understiger 656,09 euro per månad (enligt index 2011), ska dock grunden för pensionen trots det uppgå till 656,09 euro per månad.

Pensionsgrundande är 75 % av de inkomster som utgör grund för förmån som nämns i punkt 3, 65 % av inkomster eller stöd som utgör grund för förmåner som nämns i punkterna 4–9 och 55 % av inkomster som utgör grund för i punkt 2 nämnd förmån.

■ PENSION SOM INTJÄNAS UNDER STUDIETID OCH TID FÖR VÅRD AV UNDER TREÅRIGT BARN

Pension intjänas av förälder, som är förhindrad att utföra förvärvsarbete på grund av vård av sitt under tre år gamla barn och får stöd enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn.

Pension intjänas dessutom av person som avlagt yrkesinriktad grundexamen, yrkeshögskoleexamen eller lägre eller högre högskoleexamen.

Under studietiden och tiden för vård av under tre år gammalt barn tillväxer pensionen med 1,5 % per år.

Vid bestämmandet av pensionen för här avsedda tider beaktas en kalkylmässig inkomst som är 656,09 euro per månad (enligt index för 2011).

För studietiden intjänas pension under högst fem år. Studietiden beaktas enligt nivån på den examen som ska avläggas. För t.ex. avläggande av lägre högskoleexamen intjänas pension för tre år och för avläggande av högre högskoleexamen för fem år. Hur lång tid avläggandet av examen har tagit i praktiken har inte någon betydelse utan det är nivån på den avlagda examen som avgör den pensionsgrundande tiden.

Pension intjänas dock inte före 18 års ålder.

Pension för studier och barnavård intjänas fr.o.m. 1.1.2005.

■ INTJÄNANDE AV PENSION FÖR ÅTERSTÅENDE TID

Vid beräkning av invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner läggs den återstående tidens andel av pensionen till pensionsbeloppet.

Med återstående tid avses tiden från början av året för pensionsfallet fram till den ålder i vilken arbetstagaren hade haft rätt att gå i ålderspension om han/hon utan avbrott hade fortsatt sitt arbete i SjPL-arbetsförhållande ända till uppnådd pensionsålder.

Då Sjömanspensionskassan beviljar pensionen beräknas den återstående tiden sålunda fram till 55–63 års ålder. Med pensionsfall avses att personen ifråga blir arbetsförmögen, att förmånslåtaren avlider eller att alla förutsättningar för erhållande av arbetslöshetspension är uppfyllda.

Förutsättningen för beaktande av den återstående tiden är att arbetstagarens sammanlagda enligt arbetspensionslagarna försäkrade arbetsinkomster under pensionsfallsåret och tio närmast föregående kalenderår uppgår till

minst 15 746,08 euro (enligt indexet för 2011). Härvid beaktas försäkrade inkomster enligt alla arbetspensionslagar.

Pensionens årliga tillväxtprocent för den återstående tiden bestäms med hänsyn till vid vilken ålder pensionsfallet har inträffat och om sjömanspensionslagens särskilda eller allmänna tillväxtprocenter tillämpas enligt följande:

INTJÄNANDET AV PENSION FÖR DEN ÅTERSTÅENDE TIDEN I ÅLDERN 18–49 ÅR

Pensionen för den återstående tiden tillväxer från 18 års ålder fram till 50 års ålder, med antingen 1,6 % (särskild tillväxtprocent) eller 1,5 % (allmän tillväxtprocent) av den återstående tidens inkomst per år.

INTJÄNANDET AV PENSION FÖR DEN ÅTERSTÅENDE TIDEN I ÅLDERN 50–62 ÅR

Pensionen för den återstående tiden tillväxer från 50 års ålder fram till 63 års ålder, med antingen 1,4 % (särskild tillväxtprocent) eller 1,3 % (allmän tillväxtprocent) av den återstående tidens inkomst per år.

INKOMSTEN FÖR DEN ÅTERSTÅENDE TIDEN

Grunden för den återstående tidens inkomst är inkomsterna under den s.k. granskningsperioden. Med granskningsperiodens inkomster avses inkomsterna under de fem kalenderår som föregår den tidpunkt då man blivit arbetsförmögen. Arbetsinkomsterna enligt alla arbetspensionslagar beaktas och ovan på sida 6 avsedda inkomster som utgör grund för pensionsgrundande socialförsäkringsförmåner beaktas till sitt fulla belopp. Grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa beaktas med beloppet 1 312,16 euro för varje full månad (enligt indexet för 2011).

Om invalidpensionens pensionsfall inträffat 2010 eller senare beaktas barnavård eller studier som ett 1 312,16 euro stort belopp i inkomsten den återstående tiden. Inkomsten av förmån beaktas även för tiden innan 2010.

Inkomsten under den återstående tiden erhålls genom att lägga samman de med lönekoeficienten justerade årsinkomsterna och dividera det sålunda erhållna beloppet med antalet månader under fem år, dvs med 60.

Om arbetstagaren inkomster under granskningsperioden är lägre än hans/hennes stabiliserade inkomstnivå pga vården av ett barn som är under tre år gammalt och arbetstagarens pensionskydd därför skulle ha sjunkit minst 20 %, används den arbetsinkomst som inte har minskats av barnavårdstiden såsom inkomst. Härvid beaktas dock endast arbetsinkomster under högst tio närmast föregående år.

UNGA ARBETSOFORMÖGNA

För unga arbetsförmögna beräknas den återstående tidens inkomst enligt en särskild bestämmelse. Om den unga blir arbetsförmögen före 23 års ålder bestäms in-

komsten för den återstående tiden på basis av inkomsterna för tiden från det att han/hon fyllt 18 år till det att den unga blivit arbetsförmögen. Inkomsterna under nämnda granskningsperiod divideras härvid med antalet månader under perioden.

LIVSLÄNGDSKOEFFICIENTEN

Från och med 2010 påverkas pensionsbeloppet av livslängdskoeficienten. Syftet med koeficienten är att anpassa pensionerna till den allt längre livslängden och den fastställs årligen. För ålderspensionernas del tillämpas livslängdskoeficienten på 1948 och därefter födda. Beräkningen av livslängdskoeficienten grundar sig på den förväntade livslängden. Koeficienten fastställs separat för respektive åldersklass vid 62 års ålder.

Ålderspension som börjar eller är tidigare lagd multipliceras före pensionen beviljas med livskoeficienten för det år då personen ifråga var 62 år gammal. Om personen inte ännu fyllt 62 år multipliceras pensionen med den livslängdskoeficient som har fastställts för 62 år fyllda personer det år den aktuella pensionen börjar.

För invalidpensionens del tillämpas livslängdskoeficienten om pensionsfallet, dvs invaliditeten har börjat 2010 eller senare. Pensionen multipliceras med den koeficient som gällde det år pensionen började. Om det ingår en andel så kallad återstående tid i den återstående tidens pensionsandel tillämpas inte livslängdskoeficienten för andra gången.

BESTÄMNING AV SjPL-PENSIONENS BELOPP FÖR TIDEN FÖRE 1.1.2005

■ PENSION INTJÄNADES SKILT FÖR VARJE ARBETSFÖRHÅLLANDE

Beloppet för den sjömanspension som intjänats under tiden 1.1.1991–31.12.2004 beräknas separat för varje arbetsförhållande. Pensionsbeloppet påverkas av arbetsförhållandets längd (längden på den pensionsgrundande tiden) och den genomsnittliga månadslönen under arbetsförhållandets sista år.

Den pensionsgrundande tiden räknas från arbetsförhållandets början till dess upphörande. Arbetsförhållandet anses ha börjat den första dagen och upphört den sista dagen för vilken lön har betalats.

Till den pensionsgrundande tiden hänförs också den tid som utgör grund för övertidsersättning som erläggs i form av vederlag vid arbetsförhållandets upphörande. Tiden omvandlas till dagar såsom föreskrivits i sjöarbets-tidslagen och avtalats i kollektivavtalen.

Pensionsrätt intjänas i arbetsförhållande som varat minst 15 dagar. Också kortare arbetsförhållanden är pensionsgrundande om de sammanlagt omfattar minst 15 dagar under samma kalenderår.

Arbetsförhållandets pensionslön utgörs av den genomsnittliga månadslönen för de högst 10 senaste kalenderåren (urvalsåren) som föregått det år under vilket arbetsförhållandet upphört. Om arbetsförhållandet varit så kort att det bara finns löneuppgifter ett, två eller tre kalenderår beaktas också inkomsterna under det år arbetsförhållandet upphörde.

■ SJÖTJÄNST FÖRE 1991

Fram till utgången av 1990 bestämdes den pensionsgrundande tiden i form av premiämånader. Vid beräkningen av dessa beaktades dagar för vilka försäkringspremie skulle betalas. Utöver arbetsdagarna var bl.a. sjuk-, semester- och vederlagsdagarna sådana dagar. Under året kunde antalet premiämånader stiga till högst 12.

Vid beräkningen av pensionen utgör all sjötjänst som hänförs till tiden före 1991 ett enda arbetsförhållande. Om sjömannen var anställd i ett SjPL-arbetsförhållande vid årsskiftet 1990/1991 hänförs all sjötjänst före 1991 till detta arbetsförhållande.

■ ARBETSPENSIONSTILLÄGG

Syftet med arbetspensionstillägget är att komplettera arbetstagarnas pensionskydd för den tid de har varit arbetslösa, deltagit i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller yrkesinriktad rehabilitering.

Pensionen höjs med ett arbetspensionstillägg för den tid det betalats inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning, arbetskraftspolitiskt vuxenutbildningsstöd eller rehabiliteringspenning.

■ MELDET SAMMANLAGDA BELOPPET FÖR SjPL-PENSIONEN FÖR TIDEN FÖRE 1.1.2005

Eftersom reglerna för bestämmandet av SjPL-pensionens belopp ändrades fr.o.m. 1.1.2005, har det sammanlagda beloppet av SjPL-pensionen för hela tiden före 1.1.2005 uträknats och registrerats för alla SjPL-försäkrade.

För de arbetstagares del som fortsätter att arbeta i ett SjPL-arbetsförhållande ända tills de uppnår pensionsålder eller blir arbetsoförmögna bestäms beloppet för den pension som intjänats under tiden före 1.1.2005 enligt följande:

1) PENSION ENLIGT HUVUDREGELN I SjPL

Pensionen belopp enligt huvudregeln i SjPL bestäms på så sätt att pensionen intjänas skilt för respektive arbetsförhållande. Pensionsbeloppet uppgår för varje månad till 1/6 % (2 % / år) av arbetsförhållandets pensionslön.

De i olika arbetsförhållanden intjänade pensionerna summeras. Maximibeloppet för den sammanräknade pensionen är 50 % av medelmånadslönen under de 10 senaste sjötjänsteåren. Härvid beaktas alla arbetsförhållanden under de 10 senaste sjötjänsteåren.

Vid beräkningen av de 10 senaste sjötjänsteåren beaktas 2004 och tidigare år.

2) DET OMRÄKNADE BELOPPET AV PENSIONEN ENLIGT HUVUDREGELN I SjPL

Det omräknade beloppet av pensionen enligt huvudregeln i SjPL bestäms på så sätt att den i punkt 1 nämnda pensionen enligt huvudregeln i SjPL multipliceras med talet 0,8.

3) PENSION ENLIGT GARANTIREGELN I APL

Enligt garantiregeln i APL fastställs pension enligt bestämmelserna i APL så att pensionen intjänas skilt för respektive arbetsförhållande. Pensionsbeloppet är 1/8 % för varje månad (1,5 % / år) och från början av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år 5/24 % (2,5 % / år) av arbetsförhållandets pensionslön.

Pension enligt garantiregeln i APL har inte något maximibelopp.

För de arbetstagares del som inte fortsätter i sjötjänst ända till uppnådd pensionsålder utan övergår till arbete på land eller arbete på fartyg som seglar under något annat lands flagg bestäms den pension som intjänats under tiden före 1.1.2005 enligt följande:

4) SjPL-FRIBREVSPENSION

SjPL-fribrevspension fastställs på så sätt att pension intjänas skilt för respektive arbetsförhållande. För tiden före 1991 är pensionsbeloppet 1/6 % för varje månad (2 % / år) av arbetsförhållandets pensionslön. För tiden 1.1.1991–31.12.2004 uppgår pensionsbeloppet för varje månad till 1/8 % (1,5 % / år) och från början av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år 5/24 % per månad (2,5 % / år) av arbetsförhållandets pensionslön.

Alla pensioner som intjänats i olika arbetsförhållanden summeras. Maximibeloppet för den sammanlagda pensionen är 50 % av den genomsnittliga månadslönen under de tio senaste sjötjänsteåren. Härvid beaktas alla arbetsförhållanden under dessa år.

Vid beräkningen av de 10 senaste sjötjänsteåren beaktas 2004 och tidigare år. Senare år beaktas inte.

BERÄKNING AV BELOPPET FÖR DEN SJPL-PENSION SOM SKA BEVILJAS

För tiden före 2005 intjänas SjPL-pensionen för respektive arbetsförhållande utgående från arbetsförhållandets längd och pensionslön (se sida 10) enligt då gällande bestämmelser.

Från den 1.1.2005 intjänas SjPL-pensionen enligt de nya bestämmelserna utgående från arbetsinkomsten under respektive år och den åldersrelaterade tillväxtprocenten.

■ ARBETSTAGARE SOM PENSIONERAS FRÅN SJPL-ARBETSFÖRHÅLLANDE

Om arbetstagaren fortsätter att arbeta i ett SjPL-arbetsförhållande ända fram till att han / hon uppnår pensionsålder eller blir arbetsoförmögen kan den SjPL-pension som ska beviljas beräknas enligt flera olika regler: För den pension som beviljas tillämpas den regel enligt vilken pensionen blir störst. I rubrikerna och exemplen nedan beskrivs i stora drag hur den SjPL-pension som beviljas oftast fastställs i olika situationer.

ARBETSTAGAREN HAR ÖVER 30 ÅRS SJÖTJÄNST BAKOM SIG AV VILKEN HÖGST 25 ÅR HÄNFÖR SIG TILL TIDEN FÖRE 1.1.2005

Om arbetstagaren har över 30 års sjötjänst av vilken högst 25 år hänför sig till tiden före 1.1.2005 fastställs den SjPL-pension som ska beviljas enligt följande regel, som gäller för den övervägande största delen av de försäkrade.

Den SjPL-pension som ska beviljas beräknas på så sätt att den pension som från den 1.1.2005 intjänats enligt SjPLs särskilda tillväxtprocenter adderas till det ovan på sida 11 i punkt 2 nämnda omräknade beloppet för pension enligt huvudregeln i SjPL. Den på detta sätt beräknade pensionen har inte något maximibelopp.

REGELN ÅSKÅDLIGGÖRS AV FÖLJANDE EXEMPEL:

Båtsman A är född 31.12.1954. Han fyllde sålunda 50 år 31.12.2004.

Fram till 31.12.2004 hade han varit i sjötjänst sammanlagt 24 år, vilket innebär att han med 32 SjPL-arbetsår bakom sig har rätt till ålderspension från 1.1.2013 i en ålder av 58 år.

Det omräknade beloppet för den pension båtsman A intjänat enligt huvudregeln i SjPL i respektive arbetsförhållande för tiden före 1.1.2005 bestäms enligt följande:

Arbetsförhållande 1

12 år x 2 % = 24 % x arbetsförhållandets pensionslön 3 000 € = **720 €**

Arbetsförhållande 2

12 år x 2 % = 24 % x arbetsförhållandets pensionslön 3 500 € = **840 €**

1 560 €

Det omräknade beloppet för pension enligt SjPL-huvudregeln = 0,8 x 1 560 € = **1 248 €**

Båtsman A fortsätter i ett SjPL-arbetsförhållande åren 2005–2012 och går i ålderspension från den 1.1.2013.

Båtsman A:s årsinkomster och genom dem intjänad pension under nämnda tid bestäms enligt följande:

	Årsinkomster	pension/mån
2005	40 000 €	53,33 €
2006	41 000 €	54,66 €
2007	42 000 €	56,00 €
2008	41 500 €	69,17 €
2009	42 300 €	70,50 €
2010	43 400 €	72,33 €
2011	42 700 €	71,17 €
2012	44 500 €	74,17 €
		521,33 €

Beloppet av den pension som ska beviljas båtsman A då han den 1.1.2013 går i ålderspension är 1 248,00 € + 521,33 € = **1 769,33 € / mån**

ARBETSTAGAREN HAR UNDER 30 ÅRS SJÖTJÄNST BAKOM SIG AV VILKEN EN DEL HÄNFÖR SIG TILL TIDEN FÖRE 1.1.2005

Om arbetstagarens totala tjänstetid enligt SjPL är kortare än 30 år och en del av denna hänför sig till tiden före 1.1.2005 beräknas SjPL-pensionens belopp på så sätt, att den enligt SjPLs särskilda tillväxtprocenter från 1.1.2005 intjänade pensionen läggs till den ovan på sidan 11 i punkt 1 avsedda pensionen enligt huvudregeln i SjPL. Maximibeloppet för den SjPL-pension som skall beviljas begränsas dock härvid till 50 % av den genomsnittliga månadslönen under de 10 senaste sjötjänståren. Vid beräkningen av de 10 senaste sjötjänståren beaktas 2004 och tidigare år. Senare år beaktas inte. Till den del den från 1.1.2005 intjänade pensionen har intjänats efter uppnådd intjänad pensionsålder eller fyllda 63 år läggs den till ovanstående 50 %:s maximibelopp.

FÖLJANDE EXEMPEL ÅSKÅDLIGGÖR REGELN:

Båtsman B är född 31.12.1950. Han fyllde således 54 år 31.12.2004.

Fram till 31.12.2004 har han arbetat i SjPL-arbetsförhållanden sammanlagt 28 år, vilket innebär att han med 32 SjPL-tjänsteår bakom sig har rätt till ålderspension fr.o.m. 1.1.2009 i en ålder av 58 år. Den pension som båtsman B tjänat in i respektive arbetsförhållande enligt huvudregeln i SjPL för tiden före 1.1.2005 fastställs enligt följande:

Arbetsförhållande 1

10 år x 2 % = 20 % x arbetsförhållandets pensionslön 2 500 € = **500 €**

Arbetsförhållande 2

8 år x 2 % = 16 % x arbetsförhållandets pensionslön 3 000 € = **480 €**

Arbetsförhållande 3

10 år x 2 % = 20 % x arbetsförhållandets pensionslön 3 500 € = **700 €**

1 680 €

Båtsman B fortsätter arbeta i ett SjPL-arbetsförhållande åren 2005–2008 och går i ålderspension den 1.1.2009.

Båtsman B:s årsinkomster och genom dem intjänad pension beräknas för nämnda tid enligt följande:

	Årsinkomster	pension/mån
2005	42 000 €	70,00 €
2006	42 500 €	70,83 €
2007	42 700 €	71,17 €
2008	43 000 €	71,67 €
		283,67 €

Om båtsman B går i ålderspension den 1.1.2009 uppgår det pensionsbelopp som beviljas till 1.750 euro / mån = 50 % av den genomsnittliga månadslönen under de 10 senaste sjötjänståren med beaktande av år 2004 och tidigare år.

Infall båtsman B beslutar sig för att fortsätta sin sjötjänst med t.ex. två år för att gå i pension 1.1.2011 läggs den efter den uppnådda intjänade pensionsåldern intjänade pensionen till pensionsbeloppet enligt följande:

	Årsinkomster	pension/mån
2009	42 500 €	70,83 €
2010	42 700 €	71,17 €
		142,00 €

Då båtsman B går i ålderspension den 1.1.2011 uppgår det pensionsbelopp som beviljas till 1 750 € + 142 € = **1 892,00 € / mån**

ARBETSTAGAREN HAR ÖVER 34 ÅRS SJÖTJÄNST BAKOM SIG OCH AV DEN HÄNFÖR SIG MER ÄN 25 ÅR TILL TIDEN FÖRE 1.1.2005

Om arbetstagarens totala sjötjänstgöring enligt SjPL är längre än 34 år och mer än 25 år av sjötjänsten hänförs till tiden före 1.1.2005 beräknas SjPL-pensionens belopp på så sätt att den pension som från den 1.1.2005 framåt intjänats enligt SjPLs särskilda tillväxtprocenter läggs till den ovan på sida 11 i punkt 3 nämnda pensionen enligt APL-garantiregeln. Enligt den här regeln har pensionen inte något maximibelopp.

FÖLJANDE EXEMPEL ÅSKÅDLIGGÖR REGELN:

Sjökapten C är född 31.12.1947. Han fyllde sålunda 57 år 31.12.2004.

Fram till den 31.12.2004 har han arbetat i SPL-arbetsförhållande i sammanlagt 34 år och har rätt att gå i ålderspension den 1.1.2008 i en ålder av 60 år. Den pension som sjökapten C enligt APL-garantiregeln tjänat in före 1.1.2005 i respektive arbetsförhållande bestäms enligt följande:

Arbetsförhållande 1

10 år x 1,5 % = 15 % x arbetsförhållandets pensionslön 3 000 € = **450 €**

Arbetsförhållande 2

10 år x 1,5 % = 15 % x arbetsförhållandets pensionslön 4 500 € = **675 €**

Arbetsförhållande 3

14 år x 1,5 % = 21 % x arbetsförhållandets pensionslön 4 800 € = **1 008 €**

2 133 €

Sjökapten C fortsätter i ett SPL-arbetsförhållande åren 2005–2007 och går i ålderspension 1.1.2008. Sjökaptens årsinkomster och genom dem intjänad pension fastställs för tiden ifråga enligt följande:

	Årsinkomster	pension/mån
2005	60 000 €	100,00 €
2006	62 000 €	103,33 €
2007	63 000 €	105,00 €
-----		308,33 €

Då sjökapten C går i ålderspension 1.1.2008 uppgår det pensionsbelopp som beviljas till 2 133,00 € + 308,33 € = **2 441,33 € / mån**

■ ARBETSTAGARE SOM AVSLUTAT SIN SJÖTJÄNST

SjPL-pension som ska beviljas arbetstagare som slutat arbeta på sjön i arbete försäkrat enligt SjPL före han/hon uppnått pensionsåldern eller blivit arbetsförmögen beräknas på så sätt att den pension som intjänats efter 1.1.2005 enligt SjPLs allmänna tillväxtprocenter läggs till den ovan på sida 11 i punkt 4 nämnda SjPL-fribrevspensionen. Maximibeloppet för den SjPL-pension som ska beviljas begränsas dock härvid till 50 % av den genomsnittliga månadslönen under de senaste 10 sjötjänståren. Vid beräkningen av de 10 senaste sjötjänståren beaktas 2004 och tidigare år, dock så att högst 4 år beaktas av tiden före 1996.

FÖLJANDE EXEMPEL ÅSKÅDLIGGÖR REGELN:

Servitör D är född 31.12.1958 och fyllde således 46 år den 31.12.2004.

Den SjPL-fribrevspension som servitör D har intjänat i respektive arbetsförhållande före 1.1.2005 fastställs enligt följande:

Arbetsförhållande 1

(omspänner tiden före 1991).
10 år x 2 % = 20 % x arbetsförhållandets pensionslön 2 200 € = **440 €**

Arbetsförhållande 2

(omspänner tiden 1991–2004).
5 år x 1,5 % = 7,5 % x arbetsförhållandets pensionslön 2 600 € = **195 €**

635 €

Servitör D är därtill i SjPL-arbetsförhållande åren 2008 och 2009. Han går i ålderspension från ett arbetsförhållande på land vid 63 års ålder 1.1.2022.

Servitör D:s årsinkomster och genom dem intjänad SjPL-pension under tiden ifråga fastställs enligt följande:

	Årsinkomster	pension/mån
2008	31 000 €	38,75 €
2009	25 000 €	31,25 €
-----		70,00 €

Då servitör D går i ålderspension från arbetsförhållandet på land vid 63 års ålder 1.1.2022 uppgår beloppet för den SjPL-pension som ska beviljas till 635 € + 70 € = **705 € / mån**

INDEXREGLERING

Arbetspensionsskyddet är bundet till index som är fastställda av social- och hälsovårdsministeriet.

Vid beviljandet av pensioner justeras tidigare års löner med index till nivån för pensionens begynnelse-tidpunkt. Löner för tiden före 2004 justeras först till nivån 2004 med APL-fifty-fifty-indexet, där vikt-koefficienten för förändringen av prisnivån är 0,5 och vikt-koefficienten för inkomstnivån är 0,5. Fr.o.m. 2004 justeras lönerna till nivån för pensionens begynnelseår med en lönekoef-ficient, där vikt-koefficienten för förändringen av prisnivån är 0,2 och vikt-koefficienten för inkomstnivån 0,8.

Pensioner som ska betalas justeras i början januari varje år med arbetspensionsindexet, där vikt-koefficienten för förändringen av prisnivån är 0,8 och vikt-koefficienten för inkomstnivån 0,2.

ÅLDERSPENSION

ALLMÄN OCH INTJÄNAD PENSIONSÅLDER

Allmän pensionsålder avser den ålder i vilken arbetstaga-ren har rätt att gå i ålderspension oberoende av sjötjänst-ens längd.

Pensionering vid intjänad pensionsålder förutsätter, att

- arbetstagaren har en viss mängd sjötjänst
- arbetstagaren är i sjötjänst då pensionsåldern uppnås
- arbetstagaren under de 3 senaste åren har haft minst 18 månader pensionsgrundande anställnings-tid enligt SjPL.

PÄÄLLYSTÖN ELÄKEIKÄ

Den allmänna pensionsåldern för befäl är 63–68 år.

Befälsperson kan gå i ålderspension vid intjänad pen-sionsålder tidigast vid 60 års ålder. Den intjänade pen-sionsåldern beräknas med en månads noggrannhet ge-nom att subtrahera det antal sjötjänstmånader som överstiger 324 månader från 63 års ålder.

Pensionsålder	Fordrad sjötjänst
60 år	360 månader
61 år	348 månader
62 år	336 månader

Exempel

Befälsperson som har 337 sjötjänstmånader kan gå i pen-sion vid en ålder av 61 år och 11 månader.

MANSKAPETS PENSIONSÅLDER

Den allmänna pensionsåldern för manskap är 63–68 år.

Den intjänade pensionsåldern för manskap beräknas på samma sätt som befälens pensionsålder med en månads noggrannhet genom att subtrahera det antal sjötjänst-månader som överstiger 324 månader från 63 års ålder.

Person som hör till manskapet kan tidigast gå i pen-sion vid 55 års ålder, vilket förutsätter 420 månader, dvs 35 år lång sjötjänst.

Pensionsålder	Fordrad sjötjänst
55 år	420 månader
56 år	408 månader
57 år	396 månader
58 år	384 månader
59 år	372 månader
60 år	360 månader
61 år	348 månader
62 år	336 månader

Exempel

Person som hör till manskapet och har 416 sjötjänst-månader kan gå i pension vid en ålder av 55 år och 4 må-nader.

FÖRTIDA ÅLDERSPENSION

Sjöman kan om han så önskar gå i ålderspension högst ett år före sin intjänade pensionsålder, dock tidigast som 55-åring. Tidigareläggningen räknas antingen från den intjänade pensionsåldern eller från 63 års ålder. Tidiga-reläggningen av pensionen sänker pensionsbeloppet. Minskningen är 0,6 % per tidigarelagd månad

Exempel

När sjöman A fyller 59 år har han sammanlagt 360 måna-der sjötjänst bakom sig, vilket vill säga att hans intjänade pensionsålder är 60 år. A kan gå i förtida ålderspension som 59-åring, eftersom tidigareläggningen räknas från den intjänade pensionsåldern.

Exempel

Sjöman B har såpass kort sjötjänst att han inte hinner tjä-na in nedsatt pensionsålder. Tidigareläggningen räknas därför från den allmänna pensionsåldern 63 år. B kan allt-så tidigast gå i förtida ålderspension i en ålder av 62 år.

För dem som är födda före 1950 tillämpas dock de regler för förtida ålderspension som gällde före 2005. Enligt dem har sjöman som är född före 1950 rätt att gå i förtida ålderspension fem år före sin intjänade pensionsålder, tidi-gast dock efter att ha fyllt 55 år. Tidigareläggningen med fem år kan också räknas från den allmänna pensionsål-dern. För sjöman som är födda före 1950 är förtidsavdra-get 0,4 % för varje tidigarelagd månad.

Exempel

Sjömannen C, som är född före 1950, har då han fyller 57 år sammanlagt 336 månader sjötjänst, vilket innebär att hans intjänade pensionsålder är 62 år. C kan gå i förtida ålderspension i en ålder av 57 år, eftersom han har möj-lighet att tidigarelägga sin pensionering med fem år räknat från den intjänade pensionsåldern.

UPPSKOVSFÖRHÖJNING

Om ålderspensionen börjar senare än vid 68 års ålder, höjs pensionen med 0,4 % för varje månad pensionering-ens början framskjuts.

ÅLDERSPENSION FÖR SJÖMAN SOM BLIVIT ARBETSLÖS

Om sjöman blir arbetslös eller övergår i arbete på land före uppnådd pensionsålder förlorar han sin rätt att gå i pen-sion vid intjänad pensionsålder. Sjömannens rätt att gå i pension vid intjänad pensionsålder bibehålls dock trots arbetslösheten under följande i 10 § i SjPL nämnda förut-sättningar:

- om arbetslösheten har berott på att fartyget sålts eller tagits ur bruk eller på att arbetskraften inskränkts eller på att sjömannen sagt upp sitt arbetsavtal eller hävt det på grunder som bestäms i sjömanslagens 46 eller 49 §; och
- sjömannen når den ålder för intjänad pension som berättigar till pension inom fem år efter det att arbetsförhållandet upphörde och att han för hela denna tid har rätt till arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller arbetslöshetspension. Har sjömannen tagit emot ett av arbetskraftsbyrån erbjudet arbete, vilket han inte kan vägra att ta emot utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd, förlorar han inte sin rätt till intjänad pensionsålder under förutsättning att han genom arbetskraftsmyndighetens förmedling fortlöpande har sökt arbete på finländskt fartyg.

■ DELTIDSPENSION

Syftet med deltidspension är att ge äldre arbetstagare en möjlighet att trappa ner sin arbetsinsats och gå stegvis i pension. Deltidspensionen ersätter härvid delvis inkomstbortfallet.

Deltidspension kan erhållas vid 58–67 års ålder. Åldersgränserna varierar enligt födelseår:

- för 1946 och tidigare födda är åldersgränsen 58–64 år
- för 1947–1952 födda är åldersgränsen 58–67 år
- för 1953 och senare födda är åldersgränsen 60–67 år.

Förutsättningen för erhållande av deltidspension är att arbetstagarens arbetsinkomst har minskat så att hans arbetsinkomst i deltidarbetet utgör 35–70 procent av den stabiliserade inkomsten och motsvarande förändring har skett beträffande arbetstiden. Med stabiliserad inkomst avses den inkomst för den s.k. återstående tiden på basis av vilken invalidpensionen skulle ha uträknats om arbetstagaren skulle ha blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar utbetalas. I sjöarbetsförhållanden genomförs den förkortning av arbetstiden som krävs i praktiken närmast genom att ändra på förhållandet mellan arbete och ledig tid i avlösningssystemet.

Deltidspensionens belopp är 50 % av skillnaden mellan inkomsterna av heltids- och deltidarbete. Arbetstagarens egen arbetshistoria påverkar deltidspensionsbeloppet på så sätt, att deltidspensionen kan uppgå till högst 75 % av det pensionsbelopp, som arbetstagaren dittills intjänat.

Pension intjänas genom deltidarbetet så som ovan beskrivits på sida 5.

■ INVALIDPENSION OCH YRKESINRIKTAD REHABILITERING

Det första som görs när en sjöfarare söker invalidpension är alltid att utreda sjöfararens möjligheter till rehabilitering. Den primära utgångspunkten är alltid arbetstagarens återstående arbetsförmåga och återställandet av arbetsförmågan med hjälp av rehabiliteringsåtgärder. Sökande av invalidpension, vars arbetsförmåga kan återställas med hjälp av vård och rehabilitering beviljas alltid rehabiliteringsstöd för viss tid. Om rehabiliteringsmöjligheter inte föreligger beviljas bestående invalidpension.

Beviljandet av rehabiliteringsstöd förutsätter att det har utarbetats en vård- eller rehabiliteringsplan för sökanden. I planen ingår i regel ett B-läkarutlåtande, men detta kan också vara ett separat dokument.

Beviljandet av invalidpension förutsätter att sjöfararens arbetsförmåga har blivit nedsatt med minst två femtedelar på grund av sjukdom, lyte eller skada. Ytterligare förutsätts att arbetsförmågan varar minst ett år. Vid bedömningen av i vilken grad arbetsförmågan har blivit nedsatt beaktas arbetstagarens återstående förmåga att skaffa sig förvärsinkomster genom sådant till buds stående arbete, som man rimligen kan förutsätta att personen ifråga klarar av med beaktande av dennas utbildningsbakgrund, tidigare verksamhet, ålder och boendeförhållanden samt övriga med dessa jämförbara faktorer.

Vid bedömningen av arbetsförmågan för de sjömans del som redan har fyllt 60 år läggs särskild vikt vid arbetsförmågans yrkeskaraktär. Väsentliga faktorer som beaktas härvid är bl.a. antalet arbetsår, ålderns inverkan på arbetsprestationerna samt den ansträngning och slitenhet arbetet orsakar. Dessa faktorer betydelse ges tyngd helt enligt den individuella situationen för varje sökande.

Invalidpensionen beviljas som full pension eller del-pension. Pensionen beviljas som full pension om arbetsförmågan har blivit nedsatt med mera än tre femtedelar. Delinvalidpension beviljas om sjöfararens arbetsförmåga har blivit nedsatt med minst två femtedelar men dock inte med tre femtedelar. Delinvalidpensionens belopp uppgår till hälften av beloppet för full invalidpension.

ENGÅNGSFÖRHÖJNING AV INVALIDPENSIONEN

För att trygga nivån för invalidpensionerna för unga personer som blivit arbetsoförmögna verkställs en engångsförhöjning av invalidpensionerna som är beroende av ålder. Förhöjningen görs fr.o.m. början av det kalenderår under vilket det har förflutit fem år sedan invalidpensionen började löpa.

Engångsförhöjningens storlek beror på hur gammal personen ifråga är i början av förhöjningsåret. För 24–31 år gamla personers del höjs invalidpensionen med 25 %. Därefter minskar engångsförhöjningens belopp med 1,0 % för varje levnadsår. Om personen ifråga är 55 år gammal uppgår förhöjningen till 1,0 %.

Exempel

Sjömannen B inleder sin sjö tjänst vid 30 års ålder och blir arbetsoförmögen 2005 i en ålder av 45 år. Han beviljas en invalidpension som uppgår till 1 288 euro / mån. När B fyller 50 år 2010 görs en engångsförhöjning av pensionen med 6,0 %.

På detta sätt höjs pensionen permanent en gång. Det krävs inte någon separat ansökan. Sjömanspensionskassan meddelar pensionären om såväl förhöjningsbeloppet som om den ändrade pensionens totala belopp. Om pensionstagaren har hunnit fylla 56 år innan fem kalenderår hunnit förflöta från det pensionen började görs inte någon förhöjning.

YRKESINRIKTAD REHABILITERING

Sjöfararen har rätt till yrkesinriktad rehabilitering om sjukdom förorsakar vederbörligen konstaterad arbetsförmåga eller risk för arbetsförmåga. Den yrkesinriktade rehabiliteringen bör vara ändamålsenlig och beakta sökandens personliga situation.

Vid granskning av ändamålsenligheten beaktas sökandens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning samt kontakt med arbetslivet. Därtill ska den yrkesinriktade rehabiliteringen senareläggas sökandens pensionering.

Yrkesinriktad rehabilitering kan verkställas genom rehabiliteringsundersökningar, arbetsprövning och förberedelser för arbete eller genom utbildning till ett nytt yrke. Ytterligare kan Sjömanspensionskassan inom ramen för den yrkesinriktade rehabiliteringen bevilja näringsunderstöd eller medicinsk rehabilitering som stöder den yrkesinriktade rehabiliteringen.

Utöver rehabiliteringsstöd och pension erhåller den som får rehabiliteringsstöd eller invalidpension även ett rehabiliteringstillägg under den tid personen ifråga deltar i aktiv yrkesinriktad rehabilitering. Tilläggsbeloppet uppgår till 33 % av beloppet för rehabiliteringsstödet eller invalidpensionen.

Den yrkesinriktade rehabiliteringen kan också beviljas för att förebygga arbetsförmåga eller återställa arbetsförmågan i sådana fall där personen ifråga inte ännu är berättigad till rehabiliteringsstöd eller invalidpension. Härvid betalas rehabiliteringspenning för den tid aktiv yrkesinriktad rehabilitering pågår. Rehabiliteringspenningens storlek motsvarar full invalidpension plus ett 33 % stort tillägg.

MÖJLIGHET ATT ERHÅLLA FÖRHANDBESLUT

Arbetstagaren kan medan han/hon ännu är kvar i arbetslivet söka förhandsbeslut av Sjömanspensionskassan om förutsättningarna för beviljande av delinvalidpension eller yrkesinriktad rehabilitering.

Förhandsbeslut gällande delinvalidpension binder pensionskassan för en tid av nio månader. Beslutet är bindande ännu efter nämnda tid om arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens om en längre giltighetstid för förhandsbeslutet, t.ex. för utredning av möjligheterna att ändra på arbetsuppgifterna.

Förhandsbeslutet gällande yrkesinriktad rehabilitering binder pensionskassan under nio månader, dock under förutsättning att en rehabiliteringsplan inlämnats till pensionskassan inom nämnda tid.

NÄR BÖRJAR INVALIDPENSIONEN OCH REHABILITERINGSSTÖDET LÖPA

Invalidpensionen och rehabiliteringsstödet börjar i regel löpa från början av månaden efter primärtidens utgång för sjukförsäkringens dagpenning.

Primärtiden för sjukförsäkringens dagpenning varar till utgången av den månad under vilken dagpenning har betalats för 300 dagar. Om arbetstagaren inte får sf-dagpenning börjar pensionen eller rehabiliteringsstödet utbetalas från början av den månad som följer på tidpunkten för arbetsförmågans uppkomst.

UTREDNING AV ARBETSOFÖRMÅGA

Sökanden av invalidpension och rehabiliteringsstöd ska på egen bekostnad anskaffa det läkarintyg som biläggs pensionsansökan.

I syfte att utreda arbetsförmågan eller möjligheterna till rehabilitering kan Sjömanspensionskassan därtill uppmana sökanden att besöka sjukhus eller institution som valts av pensionskassan för undersökningar. I detta fall betalar pensionskassan kostnaderna för undersökningarna samt ersätter eventuellt inkomstbortfall.

Om det behövs ett läkarintyg för fortsatt utbetalning av rehabiliteringsstöd för viss tid betalar pensionskassan kostnaderna för detta.

ARBETSLÖSHETSPENSION

Arbetslöshetspension kan beviljas långtidsarbetslös arbetstagare som är född före 1950 och har fyllt 60 år och som

- med ett av Arbetskraftsmyndighet givet intyg styrker att det inte har kunnat anvisas honom/henne lämpligt arbete, och
- med ett av Arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten givet intyg styrker att han/hon inte mera har rätt till arbetslöshetsdagpenning, samt att
- han/hon under de 15 år som föregått arbetslösheten varit sammanlagt minst fem år i arbete som omfattas av arbetspensionslagarna.

Om villkoren för erhållande av arbetslöshetspension uppfylls efter fyllda 62 år beviljas ålderspension istället för arbetslöshetspension.

Arbetslöshetspensionen börjar utbetalas från början av den kalendermånad som följer efter att sökanden fyllt 60 år och maximibeloppet för arbetslöshetsdagpenning uppfyllts.

Vid beräkningen av arbetslöshetspensionens belopp läggs inte någon pensionsdel för återstående tid till pensionen. Pensionsdelen för återstående tid läggs till pensionen då den omvandlas till ålderspension eller redan före det vid beviljande av familjepension.

Återgår pensionstagaren i arbete upphör arbetslöshetspensionen. Anmälan om upphörd arbetslöshet ska inlämnas till Sjömanspensionskassan. Pension som betalats ut ogrundat kan återkrävas.

ARBETSLÖSHETSSKYDDET FÖR 1950 OCH DÄREFTER FÖDDA

1950 och därefter födda har inte rätt till arbetslöshetspension. Arbetstagare som hör till den här åldersgruppen kan istället för arbetslöshetspension få arbetslöshetsdagpenning. Till 1950-1954 födda kan efter den 500 dagar långa maximitiden utbetalas tilläggsdagpenning ända till 65 års ålder. Förutsättningen är att den arbetslösa har fyllt 59 år innan dagpenning har utbetalats i 500 dagar. Ytterligare ska han/hon ha haft minst fem år arbetspensionsförsäkrat arbete under de senaste 20 åren. För 1955 och därefter födda är åldersgränsen för tilläggsdagar 60 år. Arbetstagare som får tilläggsdagar kan om han/hon så önskar efter fyllda 62 år gå i ålderspension.

FAMILJEPENSION

Familjepension beviljas den avlidne sjöfararens efterlevande make som efterlevandepension och under 18 år gamla barn som barnpension. Också änking har rätt till efterlevandepension.

Beviljandet av efterlevandepension förutsätter alltid äktenskap. Samboende berättigar inte till efterlevandepension.

Även personer av samma kön som registrerat sitt partnerskap har rätt till familjepension.

BARNPENSION

Förmånslåtarens barn under 18 år har rätt till barnpension. Också barn till efterlevande make, som bost i makarnas gemensamma hem, får familjepension efter sin avlidna styvfar eller -mor.

För barn till efterlevande partner i registrerat partnerskap uppstår rätt till barnpension på samma sätt som för efterlevande makes barn.

EFTERLEVANDEPENSION

Den efterlevande maken har rätt till efterlevandepension om äktenskapet ingicks före förmånslåtarens hade fyllt 65 år. För barnlös efterlevande förutsätts därtill att äktenskapet har ingåtts före den efterlevande fyllde 50 år, att äktenskapet har varat minst 5 år och att den efterlevande vid förmånslåtarens frånfälle hade fyllt 50 år eller erhållit invalidpension enligt folkpensionslagen under minst tre år före makens frånfälle. Om makarna har eller har haft ett gemensamt barn har den efterlevande alltid rätt till pension. Den efterlevandes ålder, äktenskapets längd eller barnets ålder har inte någon betydelse härvid.

Fördelningen av familjepensionen mellan efterlevandepensionen och barnpensionerna framgår av följande tabell.

Antalet barn	Inga barn	Ett barn	Två barn	Tre barn	Fyra eller fler barn
Efterlevandepension av förmånslåtarens pension	6/12	6/12	5/12	3/12	2/12
Barnpensioner av förmånslåtarens pension	–	4/12	7/12	9/12	10/12
Sammanlagt	6/12	10/12	12/12	12/12	12/12

Exempel

Familjens mor avlider och efterlämnar make och två minderåriga barn. Förmånslåtarens egen pension hade uppgått till 1 500 euro/mån. Den efterlevandes andel av pensionen är 625 euro och vardera barnens andel 437,50 euro per månad. Minskningen av efterlevandepensionen görs när det yngre av barnen fyller 18 år.

Ytterligare har förmånslåtarens tidigare make rätt till efterlevandepension, om förmånslåtarens enligt domstols beslut eller av socialnämnd fastställt avtal var skyldig att betala underhållsbidrag till sin tidigare make.

Bestämmelserna ovan om familjepension för efterlevande make gäller även för efterlevande partner i registrerat partnerskap.

FAMILJEPENSIONENS STORLEK

Utgångspunkten för familjepensionen är förmånslåtarens egen arbetspension, som fördelas mellan den efterlevande maken och barnen. Om förmånslåtarens inte ännu har fått pension fastställs familjepensionen på samma sätt som invalidpensionen med beaktande av den s.k. återstående tiden. För familjepensionernas del tillämpas också för invalidpensionen gällande regler om engångsförhöjning.

Familjepensionen fördelas mellan den efterlevande och barnen enligt tabellen nedan. Den efterlevandes rätt till pension inverkar inte på beloppet av barnpensionerna, men antalet barn inverkar på efterlevandepensionens belopp. Sammanlagt kan efterlevandepensionen och barnpensionerna uppgå till högst samma belopp som förmånslåtarens pension.

MINSKNING AV EFTERLEVANDEPENSIONEN

Vid beräkningen av efterlevandepensionen beaktas också den efterlevande makens eget arbetspensionsskydd. Det här kallas för minskning av efterlevandepensionen. Om den efterlevande redan har fyllt 65 år eller om hon redan har beviljats en egen arbetspension, görs minskningen av efterlevandepensionen genast fr.o.m. beviljandet av efterlevande pensionen. I annat fall görs den sex månader efter förmånsåtagarens frånfälle. I fall det ännu finns minderåriga barn i familjen görs minskningen dock alltid först då det yngsta barnet fyller 18 år.

Om den efterlevande maken redan är på pension görs minskningen av efterlevandepensionen med beaktande av storleken på den efterlevandes egen arbetspension. Om den efterlevande inte har gått i pension görs minskningen med beaktande av den arbetspension, som skulle beviljas den efterlevande i det aktuella ögonblicket.

NÄR DEN EFTERLEVANDE MAKEN INGÅR NYTT ÄKTENSKAP

Om den efterlevande ingår nytt äktenskap i en ålder under 50 år upphör efterlevandepensionen. Härvid betalas ett belopp som motsvarar två eller tre års efterlevandepension som ett engångsbelopp till den efterlevande. Om den efterlevande har fyllt 50 år när det nya äktenskapet ingås indras inte efterlevandepensionen.

■ BEGRAVNINGSBIDRAG

De närmaste anhöriga till sjöfarare som avlidit i en ålder under 67 år erhåller ett begravningsbidrag, som är ett skattefritt engångsbelopp. Begravningsbidraget utbetalas under förutsättning att förmånsåtagaren erhölet eller skulle ha haft rätt att erhålla SjöPL-pension enligt särskilda tillväxtprocenter.

Begravningsbidraget betalas till den efterlevande om sjöfararen var gift vid sitt frånfälle. I annat fall betalas begravningsbidraget till sjöfararens dödsbo, förutsatt att ett barn, barnbarn eller någondera av föräldrarna till förmånsåtagaren är delägare i dödsboet.

Begravningsbidragets fastställs enligt förmånsåtagarens ålder.

Sjöfararens ålder vid bortgång	Begravningsbidrag i euro (nivån 2011)
under 51 år	12 768 €
51–55 år	9 577 €
56–60 år	6 385 €
61–66 år	3 193 €

■ HANDLÄGGANDE PENSIONSANSÖKAN

För handläggning av pensionsansökan och utbetalning av pensionen svarar den pensionsanstalt som har försäkrat arbetstagarens senaste arbetsförhållande. Nämda pensionsanstalt ger pensionsbeslut för alla arbetspensionslagars del.

Om arbetstagaren efter att ha avslutat sin sjötjänst har övergått i arbete på land är det sålunda inte Sjömanspensionskassan som betalar ut hans pension utan den pensionsanstalt där arbetstagarens senaste arbetsförhållande var försäkrat.

■ SJÖTJÄNST FÖRE 1967

Om arbetstagaren har varit tre år borta från sjötjänst och den här perioden har börjat före början av 1967, beaktas tidigare sjötjänst inte vid beräkning av pensionsgrundande tid.

Försäkringspremier som har betalats av arbetstagaren till pensionskassan återbetalas dock till honom/henne och har då beräknats enligt fastställda grunder. Upplupna räntor på den betalade försäkringspremien har beaktats i grunderna.

Om arbetstagarens frånvaro från sjötjänsten berodde på anskaffning av nödvändig utbildning inom sjöfartens område förlorar han inte sin rätt till pension för tiden före avbrottet i sjötjänsten. Till pensionsansökan bör dock fogas en utredning av orsaken till avbrottet.

■ ÄNDRINGSSÖKANDE

Över pensionsbeslut av Sjömanspensionskassan får besvär anföras hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Över beslut av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden får igen besvär anföras hos försäkringsdomstolen.

Om Sjömanskassans beslut innehåller ett klart fel kan pensionskassan själv korrigera sitt tidigare beslut.

■ PENSION FRÅN UTLANDET

Har arbetstagaren arbetat i något annat EU-land behöver han inte längre ansöka skilt om pension från dessa länder. På den finländska blanketten för ansökan om pension kan anteckning göras om eventuellt arbete eller boende utomlands. Utöver den egentliga ansökningsblanketten ska sökanden fylla i en U-blankett. I den ombeds sökanden precisera uppgifterna om arbetet och boendet utomlands. Pensionsansökan anhängiggörs i alla EU/EES-länder samma dag ansökan lämnas in i vårt land till en arbetspensionsanstalt, Pensionsskyddscentralen eller Folkpensionsanstalten.

Har arbetstagaren arbetat i något land utanför EU bör han/hon vända sig till Pensionsskyddscentralen för utredning av rätten till pension.

Pensionsskyddscentralens adress är Bokhållargatan 3, Helsingfors, 00065 Pensionsskyddscentralen. Telefonnumret är 010 7511.

■ FÖRSÄKRINGSPREMIEN

Såväl sjöfararen som dennas arbetsgivare betalar en försäkringspremie till Sjömanspensionskassan. Premien fastställs i procent av sjömannens lön. Från början av 2011 uppgår premien till 22,2 %, varav sjömannen betalar hälften. Staten deltar i kostnaderna för sjömanspensionerna genom att betala en tredjedel av pensionsutgiften.

Försäkringspremien beaktas i förskottsinnehållningen som ett avdrag i beskattningen.

■ SJÖMANSPENSIONSKASSANS

FÖRVALTNING

Försäkringsinspektionen övervakar Sjömanspensionskassans verksamhet. Sjömanspensionskassans styrelse beslutar om placeringen av pensionskassans tillgångar, ger utlåtan och tar initiativ i frågor som berör sjömannens pensionsskydd samt ansvarar för pensionskassans verksamhet.

Pensionskassans högsta beslutande organ är fullmäktige, som sammankommer minst en gång om året. Fullmäktige fastställer pensionskassans bokslut.

I pensionskassans styrelse och fullmäktige är statsmakten, redarna och sjöfartens arbetstagarorganisationer representerade.

Pensionskassans kontor handhar under verkställande direktörens ledning verkställandet av styrelsens beslut och sköter kassans löpande ärenden.

SJÖMANSPENSIONSKASSAN TILL DIN TJÄNST

Vår nättjänst erbjuder ett enkelt sätt att utträta ärenden hos Sjömanspensionskassan, du må sedan vara ute i arbetslivet eller pensionerad.

På våra sidor hittar du rikligt med nyttig information om sjömannens pensionskydd, olika pensionsformer och sökande av pension.

Där hittar du också Sjömanspensionskassans publikationer och blanketter för ansökan om pension.

UPPGIFTER OM PENSIONEN MED EGNA NÄTBANKKODER

Då du loggar in till vår Loggtjänst kan du bl.a. kolla uppgifterna om dina inkomster, din pensionsålder och uppskatta hur stor din ålderspension blir.

På den avgiftsfria tjänsten kan du även se ditt arbetspensionsutdrag. Om du väljer ett nätutdrag som leveranssätt levererar vi ditt arbetspensionsutdrag elektroniskt även i fortsättningen. Vi påminner dig per e-post – eller med ett textmeddelande – när ditt senaste utdrag kan läsas.

SJÖMANSPENSIONSKASSANS KUNDTJÄNST

Tveka inte att ta kontakt med vår pensionsrådgivning om du vill ställa någon fråga om sökandet av pension.

Nättjänster www.sjomanspensionskassan.fi
Telefontjänsten 010 633 9970

Sjömanspensionskassan, Nylandsgatan 16 A, 00120 Helsingfors

MERIMIESELÄKEKASSA
SJÖMANSPENSIONSKASSAN